

S rodičmi. Foto: Archív autorky.

V živote som stretla veľa vzácných ľudí. V prvom rade tých, ktorým ďakujem za to, že som tu. Mojich rodičov a starých rodičov. Všetci boli, rodičia aj dodnes sú, pre mňa obrovskou inšpiráciou ako žiť a byť vnímavým, citlivým a ohľaduplným človekom. V tom mojom rozhlasovom živote som stretla tiež veľa múdrych a láskavých ľudí, ktorí ma obohatili a vďaka nim som, verím, odovzdala ich posolstvá aj poslucháčom.

Vyrástla som pri rádiu

„Nemožno mi tá nelúbiť,“ napísal Andrej Sládkovič svojej Maríne. Ja tieto slová použijem ako vyznanie svojej práci rozhlasovej redaktorky.

Ako dieťa som denne počúvala Slovenský rozhlas. S ním sme s rodičmi vstávali, pri ňom sme raňajkovali, keď sme s bratom odchádzali najskôr do škôlky, do školy a potom na gymnáziá. Napokon sme po vysokej škole obaja s bratom zakotvili v Slovenskom rozhlase, v jeho banskobystrickom štúdiu.

Milovala som rozhlasové rozprávky, banskobystrický *Sobotník*, košický *Maratón* a aj nedelňný rodinný rozhlasový seriál *Čo nového, Bielíkovi?* Rádio som si večer tajne brávala do postele a pod perinou som počúvala večerné rozhlasové hry. Nikdy som si však nemyslela, že raz budem súčasťou fenoménu menom rozhlas.

Z Dolného Hričova, kde som vyrástla, som po gymnaziálnych časoch v Žiline zakotvila na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici. Keďže moji rodičia boli učitelia, rozhodla som sa ísť v ich šlapajach. Na pár rokov strávených za katedrou mám krásne spomienky, no napokon ma osud v roku 2003 zavial do Slovenského rozhlasu. Začínala som najskôr v oblasti reklamy vo vtedajšej Prvej slovenskej mediálnej agentúre (PSMA) a kanceláriu som mala v budove banskobystrického rozhlasu na ulici Profesora Sáru.

Po troch rokoch v PSMA som dostala ponuku nastúpiť na pozíciu moderátorky-redaktorky v redakcii publicistiky. Bola to pre mňa obrovská výzva, no ani na chvíľu som nezaváhala. Vedela som, že keď ponuku prijmem, ocitnem sa vo veľmi žičlivom prostredí. S tímom redaktorov, moderátorov, technikov a ostatných pracovníkov vtedajšieho Rádia Regina Banská Bystrica som sa totiž už osobne poznala a vedela som, že sú to ľudia s veľkým srdcom, o ktorých sa budem môcť v začiatkoch oprieť.

Po rokoch redaktorskej práce s mikrofónom som sa rozhodla dať na papier spomienky na ľudí, ktorí môj život vďaka rádiu obohatili. Verím, že teraz rovnako obohatia aj čitateľov mojich rozhlasových spomienok. Nazbieralo sa ich veľa a do tejto knihy vyberiem niektoré z nich. Prajem príjemné počúvanie... pardon, čítanie.

Prvá skúsenosť s mikrofónom a prvý veľký zážitok

Bolo to na jar v roku 2007, keď som prijala ponuku stať sa rozhlasovou redaktorkou a moderátorkou. Dostala som nahrávacie zariadenie a vtedajší tímlíder Miroslav Debnár mi oznámil, že na druhý deň po nástupe do rozhlasu pôjdem hneď do terénu. Bol začiatok apríla, pár dní pred Veľkou nocou a mojou úlohou bolo nahráť anketu k Veľkému piatku s otázkou: „Kedy ste v živote pocítili najväčšiu bolesť?“

S anketou u nás vtedy spravidla začínal každý nováčik. Cieľom bolo odskúšať si nahrávanie, ale aj oslovovanie náhodných respondentov. Ankety

a oslovovanie ľudí v uliciach nemá nikto z nás redaktorov rád. Je to náročné, lebo ľudia sa ponáhľajú a väčšinou neznámy človek povie: „Ďakujem, nemám čas, ponáhlam sa...“ Mňa „pribalili“ do služobného auta ku kolegyni Janke Grajciarovej, ktorá mala dohodnuté nahrávanie k inej téme v Základnej škole v Dudinciach. Vyložili ma v kúpeľnom areáli, čo bolo fajn, pretože kúpeľní hostia majú dostatok voľného času, nikam sa neponáhľajú, a teda boli ústretoví k mojim otázkam. Nahrála som odpovede asi siedmich ľudí a bola som spokojná. Na anketu to stačí. Zbalila som mikrofón aj nahrávacie zariadenie a vybrala som sa hľadať dudinskú základnú školu, kde ma už čakala Janka. Ako som kráčala po chodníku, zrazu som spozornela. Oproti mne šla staršia dáma. Dodnes neviem, čo sa vtedy stalo medzi zemou a nebom, ale stalo sa. Niečo ma prinútilo vytiahnuť z tašky všetko, čo som tam predtým zbalila. Vedela som, že túto ženu ešte musím osloviť: „Dobrý deň, ja som zo Slovenského rozhlasu. Prepáčte, môžem sa vás na niečo opýtať? Kedy ste v živote pocítili najväčšiu bolesť?“

Tá milá dáma sa zastavila, na chvíľu sa zamyslela a odpovedala: „Najväčšiu bolesť...? To ste oslovili tú pravú. Bolo to pred siedmimi rokmi, keď mi zomrel syn. Jarko Filip...“

Okamih, pri ktorom som na pár sekúnd skamenela... Ešte sme sa potom niekoľko minút rozprávali. Dozvedela som sa, že pani býva neďaleko Dudiniec a práve prišla do mesta na nákup.

Anketu sme odvysielali na Veľký piatok a ja som sa mohla vrhnúť do bežnej práce redaktorky a moderátorky. Na moje prvé nahrávanie a na stretnutie s mamou Jara Filipa som nikdy nezabudla.

SPOMIENKA PRVÁ

Emília Filipová

Od môjho nečakaného prvého stretnutia s pani Filipovou prešlo desať rokov.

Bol rok 2017. Práve sme sa učili používať sociálne siete a zrazu som tam úplnou náhodou našla poetku Emíliu Filipovú. Zovrelo mi srdce. Nezapochybovala som o tom, že je to *ona*. Dáma, s ktorou som sa pred časom rozprávala v Dudinciach. Pani Milka mala vtedy osemdesiattri. Hneď som jej napísala a ona mi odpovedala:

„Milá pani redaktorka, chvíľu mi to trvalo, ale spomenula som si na Vás. Mne už okrem Jarka zomrel aj manžel a aj druhý syn. Mám už len dcéru a posledného syna, s ktorým teraz žijem. Už nebývam v Hontianskych Moravciach, ale v dedinke Svätý Peter pri Komárne. Po maďarsky neviem, no moji dvaja synovia sa tak rozhodli a ja som teda prišla s nimi žiť sem. Opustila som priateľov a tu vlastne nikoho nepoznám. Ale viete, som mama. Musela som im pomôcť. Oni si tu kúpili taký starý domček, a tak teraz žijem tu. Nuž, ja som spokojná všade, len za tým mojím Hontom občas vyroním slzu. Ale aj za Rajeckou dolinou.“

S pani Milkou sme sa dohodli, že za ňou do Svätého Petra pricestujem a urobíme spolu rozhovor do rozhlasu. Dohodli sme si termín stretnutia, no pár dní pred ním som sa s ňou nevedelea spojiť cez sociálnu sieť a telefónne čísla sme si nevymenili. Telefonovala som teda na tamojší obecný úrad, aby som zistila jej presnú adresu. Keď som sa na ňu spýtala a vysvetlila som, koho hľadám, pani na obecnom úrade bola veľmi prekvapená: „Filipova mama žije u nás?“ Nuž, niekedy ani nevieme, akí vzácní ľudia bývajú v našej bezprostrednej blízkosti.

Po rokoch sme sa teda s pani Milkou opäť stretli.

„Viete, môj Jarko bol od mala veľmi talentovaný, no vždy bol taký svojšský. Začal študovať na bratislavskom konzervatóriu a jedného dňa mi zo školy zavolali, že takto to ďalej nepôjde. On sa totiž stále túlal s tým Dežom Ursínym, jeden deň bol v škole na jednotku a druhý na pätku. ‚My už ho tu, pani Filipová, žiaľ, nemôžeme držať,‘ znel verdikt vedenia školy.

Ja som sa vtedy zatála a manželovi som povedala: ‚Musíme ísť bývať niekam k Žiline, tam je tiež konzervatórium, Jarko tú školu musí dokončiť.‘ Môj muž chvíľu protestoval, ale napokon sme sa všetci šiesti, teda my dvaja a naše štyri deti, presťahovali do Malej Čiernej pri Rajci. Zobrali sme si kla-

vír a šaty a zo dňa na deň sme odišli do pre nás nepoznaného kraja. Ja som tam nastúpila ako učiteľka a manžel ako riaditeľ v Základnej škole v Rajci.“

Milan Lasica o pani Milke napísal: „Básne o živote, krásach okolo nás, prírode, láske... Emília Filipová, mama Jara Filipa, píše poéziu celý život, no svojho knižného debutu sa dočkala až vo veku takmer 90 rokov. Jablko v tomto prípade nepadlo ďaleko od stromu, je úplne jasné, po kom Jaro Filip zdedil talent. Jej básne sú veľmi kvalitná poézia. Oceňujem, že je zrozumiteľná pri všetkej svojej poetickosti a lyrickosti. Nie sú to len nahromadené metafory, ako to často býva. Je to poézia, ktorú si chce človek prečítať aj druhý raz.“

Zo stretnutia s pani Milkou v obci Svätý Peter vznikla relácia *Portréty*.
Drahá pani Milka, ďakujem za toto stretnutie. Aj za to moje prvé rozhlasové.

Keď som začala písať tieto spomienky, mala som sen, že ak raz kniha uzrie svetlo sveta, tak ju do života uvedie práve *ona*. Pani Milka Filipová mi však tento sen už nespĺní. Zomrela 8. 7. 2024 vo veku 95 rokov práve v čase, keď som už dopisovala posledné riadky.

S Emíliou Filipovou v obci Svätý Peter. Foto: Archív autorky.